

HAJÓS, 1982.

Rövid előzmény: A felszerveződésközmuvelődési tábor létszám gondokkal küzdött, így merült föl egy, a felsőoktatás reformjával foglalkozó csoport szervezésének lehetősége. A résztvevők leginkább a Gondolatjel és az Információs alapszervezet tagjaiból verbuválódtak. Főként az Információs alapszervezet kapcsolatai segítségével más felsőoktatási intézmények hallgatóit is meghívtuk - így voltak velünk budapesti közgazdászok, bölcészek, főiskolások, volt egy közgazdász vendégünk Pécsről is.

A csoport elsősorban a felsőoktatás reformjával kapcsolatos nézeteit egyeztetette és próbálta egységes rendszerként megfogalmazni.

Szó volt ezen kívül az intézmények közötti hallgatói kapcsolattartás lehetőségeiről, valamint arról, hogy hogyan segíthetnénk egy felsőoktatási hallgatói réteglap létrejöttét.

A tábor számunkra modellszerű volt. A felsőoktatás részeseit - így bennünket - érintő kérdésben sikerült megteremtünk egy vitafórumot, ahol komolyan vettük / végre / egymás kortársi véleményét.

Az összegyűltük pontokba szedték a felsőoktatás reformjáról szóló fontosabb elképzeléseiket. végül a Hajós-tüközszegzett gondolatok e szándékunk ellenére - nem képviselnek egységes koncepciót, elsősorban a gondolatébresztő, vitára inspiráló céllal közöljük azokat. Meghagytuk eredeti formájában az ottani "munkadokumentumot", a tömör, címzavakban történt megfogalmazás hol azt jelzi, hogy elegendőnek tartottuk pusztán utalni az illető kérdésre, hol meg azt, hogy - őszintén szólva - mi sem jutottunk túl ott Hajóson magán az ötlet felvetésén.

/ A szerk. /

A "MUNKADOKUMENTUM":A reform tárgyalási módja:

1. Minden reformjavaslat kerüljön teljes nyilvánosságra, ill. megvitatásra!
2. Diákszemlék összehívásának joga a tárggyal kapcsolatban.
3. Folyamatos tájékoztatás a reform állásáról és az intézményekről, melyeknek joga a reformmal kapcsolatos döntés.
4. A minisztérium által meghozott döntéssel szemben a diákszemlék élhessen vétőjoggal, amennyiben a döntés túllépi az általa elfogadható kompromisszum határát.

Alapelvek:

1. A felmerülő, életképesnek látszó alternatívák külön-külön valósulhassanak meg, tekintettel a különböző intézmények sajátosságaira. Véleményünk szerint a különböző reformter-

- vezetek az egyeztetések során elvesztik pozitív tartalmukat, mivel a más-más helyi sajátosságokkal rendelkező intézményekre nem alkalmazható egy és csak egy meghatározott rendszer. Az alternatívák megvalósítása az egyetemi hallgatóság beleegyezésével mehessen végbe.
2. Egyenlőség ill. kölcsönös függés jellemezze a hallgató-oktató viszonyt! Egyenlőségi viszony legyen hatása a döntéshozatalra, a státuszok betöltésére, és a javadalmazásra.
 3. A reformok kidolgozásánál a diákszemélyek ill. a reformbizottságok vehessenek igénybe jogi és közgazdasági szakembereket!

A reformnak véleményünk szerint a következő fontos területei vannak:

1. Oktatási intézmények viszonya a felettes szervekhez és egyéb társadalmi-gazdasági szervezetekhez.
 2. Pénzügyi, szociális és finanszírozási kérdések
 3. Nevelés-oktatás
 4. Az intézmények belső szervezete, demokratizmusa
1. Oktatási intézmények viszonya a felettes szervekhez és egyéb társadalmi-gazdasági szervezetekhez
 - a/ Más kulturális intézmények is kezdeményezhessék különböző egyetemi kurzusok indítását, vállalva azok anyagi támogatását. Ez elsősorban a társadalmi szükségletekre való gyorsabb reagálást segítené.
 - b/ A rektorválasztás intézményi jogkörbe tartozzon, a minisztérium jóváhagyással élhessen.
 - c/ A felsőoktatási intézményeknek legyen önálló könyvkiadói és -értékesítési joga, valamint vállalkozási lehetősége.
 - d/ A külföldön való tanulás lehetőségei legyenek nyitottak mindenki számára. / Összekapcsolható a részképzéssel. /
 - e/ Áthallgatás
 2. Pénzügyi, szociális és finanszírozási kérdések
 - a/ Az egyetemnek szánt állami pénzügyi támogatás egy bizonyos hányadát a diákok kapják meg, amelyet "speciális pénz" formájában csak az egyetem valamely tanszékének vagy tevékenységének finanszírozására szánhatnának, érdekeltté téve ezeket a hallgatók elvárásainak is megfelelő munkában.
 - b/ Hallgatói társulások létrehozása bizonyos speciális kurzusok finanszírozására.
 - c/ A hallgatók tanulmányaik során hitelfelvételre lehessenek jogosultak, melynek visszatérítésére tanulmányaik elvégzése után lennének kötelezve. A hitelrendszer mellett fennáll az ösztöndíjrendszer, mivel a hitel felvétele csak lehetőség az egyes hallgatók számára.
 - d/ Önszervező egyesület alapításának lehetősége, a jogi személy státuszának és a vállalkozás lehetőségének megadásával.
 - e/ Az egyetemi hallgató munkaviszonyának elismerése
 3. Nevelés-oktatás
 - a/ Egy tárgyon belül minimális /érettség: általános összefüggésekre szorító, történetileg hiátus-mentes, stb./ kötelező tananyag kijelölése /óraszám meghatározása/, ezen felül ugyazabból a tárgyból speciális képzést kell/lehet fölvenni. A minimálisan meghatározott anyagnennyiség kisebb legyen mint a mostani! Ennek a minimális tananyagnak az elsajátítása a tanári diplomához szükséges volna, de de nem lenne elégséges: a hallgatónak ezen kívül szabadon választva többirányú, elmélyült tanulmányokat kellene folytatnia. /speciális képzés/. A diploma tartalmazná és részletezná a mindkét oktatás-

fajtaban elért eredményt, és az "állás-piac" ennek alapján választhasson az állást keresők között.

- b/ A tanulmányi időn belül ne legyen kötött a szemeszterek száma !
- c/ Posztgraduális képzés
- d/ A gyakorlati munka /kutatás/ számítson bele az értékelésbe. Vizsgaidőszak tohermentesítésére a dolgozatok elkészítése, ill. a vitaelőkészítés és -levezetés alapján: jegy megajánlása.
- e/ Bevezetendő tantárgy:
kulturtörténet - ezen belül választható, más hangsúlyu kurzusok
- művészettörténet
- technikatörténet
- civilizáció-életnódtörténet
- f/ A kapitalista pg. és a szociológia az oktatás szempontjából azonos súlyvává váljon.
- g/ A szoc. pg. oktatása a történelem oktatásába ágyazott legyen
- h/ A munkásmozgalom története szerves kapcsolatban legyen a történelemoktatással.
- i/ Filozófiaoktatás: az értékelés ne a kifejtés során történjen; a filozófia történetének fő kollégiuma ne álljon meg a marxizmusnál / élet-, tud. filozófiák /
- j/ Az egyetemes történelem oktatása ne álljon meg a hidegháborúnál, reális képet igényelünk a létező kapitalizmusról!
- k/ A TK-jegyzetek megvitatása - még a bevezetésük előtt!

4. Intézményi demokrácia

- a/ A reformot előkészítő bizottságok segítségével lehetne megteremtteni a HKR-rendszer / hallgatói képviselői rendszer/ hallgatói bázisát
- b/ A HKR lehetséges funkciói:
oktatási érdekvédelem
szociális érdekvédelem
az egyéni és csoportos öntevékenység támogatása és védelme

alapelvei: kivételnélküliség
nyitottság / információs kötelezettség /
döntési jog birtoklása

Függelék:

1. Felvételi: A most létező felvételi rendszeren túl azok is tanulhassanak, akik saját magukat finanszírozzák. Első év végén, akik megfelelnek közülük a vizsgákon, léphassanak azok helyére tényleges hallgatói jogviszonyba, akik nem tudták letenni az első félév vizsgáit. Feszítő erőként hatna a kedvezményben nem részesültek szerepe a felvételin megféleltekre.
2. Diploma: A pedagógiai és pszichológiai tárgyak feltüntetése, de ne ettől függjön, hogy ki milyen tanári állást tölthet be.
A diploma tartalmazza: A minimálisan tanult tananyagot; a felvett speciális kurzusokat és a pedagógiai tárgyakat.